

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Інструменти фінансового аналізу в управлінні»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	«Менеджмент»
Тривалість викладання	10 чверть
Заняття:	4 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група_«Інструменти фінансового аналізу в управлінні»_Іванова М.І.

Інформація про викладачів:

Іванова Марина Іллівна (лекції та практичні),
професор, доктор економічних наук

Персональна сторінка:

<https://mvs.nmu.org.ua/ua/teachers/Ivanova/>

E-mail:

ivanova.m.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення дисципліни «Інструменти фінансового аналізу в управлінні» дозволить менеджерам визначити сутність та значення аналізу фінансово-господарської діяльності, оволодіти знаннями щодо його основ, фінансово-економічного механізму, методів та прийомів його проведення; аналітичний потенціал фінансової звітності й можливості використання у діагностиці фінансово-господарської діяльності та обґрунтуванні управлінських рішень; систему показників оцінки фінансового стану, і методики його діагностики; застосовувати систему показників і методи діагностики фінансових результатів з метою діагностування банкрутства.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Інструменти фінансового аналізу в управлінні» є поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасними

методичним інструментарієм, практичними навичками проведення аналізу фінансово-господарської діяльності, діагностики банкрутства, набуття практичних навичок щодо експертної оцінки та оцінювання ефективності.

3. Завдання курсу:

- формування понятійного апарату на основі теоретичного вивчення дисципліни;
- розвиток навичок дослідження ключових аспектів аналізу фінансово-господарської діяльності, розробки управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності і результативності діяльності та діагностики банкрутства підприємства;
- формування у студентів здатності знаходити нову інформацію та її опрацьовувати на практичних заняттях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- **на понятійному рівні:** особливості функціонування підприємств в сучасних ринкових умовах, особливості їх організації виробництва та господарювання;
- **на фундаментальному рівні:** методи, принципи, інструменти і технологію аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств, законодавчу базу, що забезпечує фінансово-господарську діяльність підприємств; джерела фінансової інформації;
- **на практично-творчому рівні:** критерії вибору методу аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств.

4. Результати навчання:

Після вивчення цієї дисципліни ви зможете:

- 1) **на репродуктивному рівні:** застосовувати інструментарій фінансово-економічного аналізу та робити висновки на основі отриманих результатів;
- 2) **на алгоритмічному рівні:** застосовувати методи та прийоми аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств;
- 3) **на евристичному рівні:** свідомо та об'єктивно підходити до оцінки стану фінансово-господарської діяльності підприємств, застосовуючи найбільш раціональні методи аналізу;
- 4) **на творчому рівні:** використовувати набуті знання та навички для підвищення ефективності професійної діяльності

5. Структура курсу

Тематика занять	Вид занять	Ресурси
1 Предмет, метод і завдання фінансово-економічного аналізу підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Сутність фінансово-економічного аналізу		
Порядок проведення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання		
Принципи аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання		
Методи і прийоми економічного аналізу		
1 Предмет, метод і завдання фінансово-економічного аналізу підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Порядок та принципи проведення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання»
2 Підприємство і фактори його господарської діяльності	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства		
Аналіз прибутковості підприємства		
Аналіз розподілу та використання чистого прибутку		
2 Підприємство і фактори його господарської діяльності	Практичн і заняття	Кейс «Розподіл та використання чистого прибутку»
3 Аналіз фінансового стану підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Особливості проведення діагностики фінансового стану підприємств		
Аналіз складу майна та джерел його формування		
Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства		
3 Аналіз фінансового стану підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Аналіз майна та платоспроможність підприємства»
4 Фінансова звітність	Лекція	Силабус

Види аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств та суб'єкти використання його результатів		https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Система інформаційного забезпечення фінансового аналізу		
Фінансова звітність суб'єктів господарювання		
4 Фінансова звітність	Практичн і заняття	Кейс «Фінансова звітність суб'єктів господарювання»
5 Платоспроможність і ознаки банкрутства підприємства	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Поняття та класифікація банкрутства підприємства		
Світовий досвід з оцінки стану банкрутства підприємств		
Проблеми банкрутства підприємств в Україні		
Шляхи та методи подолання банкрутства підприємств		
5 Платоспроможність і ознаки банкрутства підприємства	Практичн і заняття	Кейс «Діагностування банкрутства»
6 Результати та ефективність господарювання	Лекція	Силабус https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4856 Презентація
Показники, джерела і завдання аналізу діяльності підприємств		
Алгоритм комплексного (рейтингового) оцінювання фінансового стану підприємств		
6 Результати та ефективність господарювання	Практичн і заняття	Кейс «Комплексне (рейтингове) оцінювання фінансового стану підприємств»
Виконання контрольної роботи для закріплення теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу фінансово-господарської діяльності	Самостій на робота	Презентація
Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок		Тести і відкриті запитання

6. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до платформ Teams та Moodle Microsoft Office 365.

Інсталюваний на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

7. Система оцінювання та вимоги

7.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

7.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за результатами участі у обговоренні лекційного матеріалу (всього 30 балів) та оцінок за роботу на практичних заняттях (60 балів), а також підготованої контрольної роботи у вигляді презентації (10 балів). Максимально за поточною успішністю здобувач може отримати 100 балів.

На кожній лекції буде поставлене питання з теми, яка розглядається. Студенти у письмовій формі мають дати відповідь невеликого обсягу у вільному стилі, яка відображатиме погляди автора на питання, що розглядається.

5 балів: наявність однієї-двох тез та аргументів на їх користь, логічного взаємозв'язку між тезами та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку.

4 бали: наявність однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку.

3 бали: відсутність ключової тези, або невідповідність аргументів висунутим тезам, наявність орфографічних та/або граматичних помилок.

2 бали: відсутність ключових тез, відсутність переконливих аргументів на користь тез, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок.

1 бал: неструктурованість роботи, відсутність тез та аргументів, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок.

У підсумку за розв'язання кейсу можна отримати максимально 10 балів, додавши такі складові:

Ідентифіковано проблему, якій присвячено кейс – **2 бали**;

Описано проблему (пояснено її сутність, негативні наслідки) – **2 бали**;

Наведені аргументи, на які можна полатися під час вирішення проблеми – **2 бали**;

Зроблено висновок та знайдено рішення проблеми кейсу на основі змістовних аргументів, пов'язаних із посиланням на отримані теоретичні знання – **4 бали**.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, кейсів. Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100

7.3. Критерії оцінювання тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 3 бали.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, доповнення еталону інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

8. Політика курсу

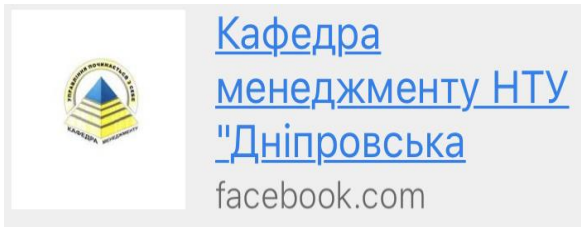
8.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

8.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри менеджменту у Facebook.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

8.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

8.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

8.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Інструктаж. Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

Діалог. За допомогою запитань викладач мотивуватиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія, дебати. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Самостійне спостереження (навчання, дослідження). Це безпосереднє самостійне сприймання явищ дійсності у процесі навчання.

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Кейси. Пошук проблемної ситуації реальної діяльності підприємства, через яку спостерігається негативний ефект, та обґрунтування оригінального її рішення, спираючись на відомі факти або необхідність отримання додаткової інформації.

Аналіз. Сутність його полягає у вивченні предметів чи явищ за окремими ознаками і відношеннями, у поділі на елементи, осмисленні зв'язків між ними.

Синтез. Полягає в уявному або практичному поєднанні виокремлених під час аналізу елементів або властивостей предмета в єдине ціле.

Порівняння. За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

Узагальнення. Цей метод передбачає перехід від одиничного до загального, від менш загального до більш загального шляхом абстрагування від специфічного і виявлення притаманних явищам загальних ознак (властивостей, відношень тощо) при осмисленні понять, суджень, теорій.

Конкретизації. Допомагає перейти від безпосередніх вражень до розуміння сутності того, що вивчається: результати конкретизації постають у формі прикладів, схем, моделей тощо.

Для заохочення шерінгу ідеями та вільного мовлення в умовах навчання один в одного використовуються методи:

Виступ. Питання навколо певної тем обговорюється у групах і потім оприлюднюється з подальшою дискусією.

10. Ресурси і література

1. Августин Р.Р., Демків І.О. Пріоритети вдосконалення системи менеджменту покращення фінансово-економічного стану підприємства. Економіка та суспільство. 2021. №29. С. 187–193.

2. Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Рудковський О.В., Березівський Я.П. Проблемні аспекти, пріоритети та засоби зміцнення фінансово-економічної

безпеки суб'єктів малого підприємництва в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2021. Вип. 28. С. 49–55.

3. Вівчар О.І., Гайда Н.В. Концептуальні засади економічного управління ресурсами на підприємствах: безпекознавчий вимір. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С. 51–55.

4. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.

5. Іванова М., Грошелева О. Удосконалення механізму діагностики банкрутства на засадах адаптивного управління. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. – Херсон: 2018. – № 31 (20). – Т. 1. – С. 151–155.

6. Лучик С.Д., Багрій К.Л. Використання кореляційно-регресійного аналізу при оцінці платоспроможності суб'єкта господарювання. *Облік, аналіз і аудит*. 2020. №3 (79). С. 189–200.

7. Назаренко О. В., Горшкова Ю. А. Місія фінансового аналізу в процесі оцінки балансу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 25–29.

8. Рзаєв Г.І., Слива А.В. Напрями аналізу фінансового стану підприємства у розрізі потреб економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 118–120.

9. Семенова К.Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №5–6 (282–283). С. 77–82.

10. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Прогнозування прибутку та рентабельності підприємства у забезпеченні фінансової безпеки підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Випуск 50-2. С. 143–147.

11. Передумови вивчення дисципліни

Перед вивченням дисципліни передбачається, що на попередньому рівні освіти вже здобуті такі результати навчання:

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф7 Статистичні методи в менеджменті	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
Ф8 Інформаційні технології в менеджменті	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

Ф9 Економічні основи управління організацією	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
	Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера
Ф10 Фінанси підприємств	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
Ф16 Моделювання та прогнозування в менеджменті	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень